

Людмила ПОНОМАРЬОВА

Маркери зв'язаності тексту в інституційно-правовому дискурсі

Проблема вивчення дискурсу належить до найактуальніших проблем сучасної лінгвістики. Не менш цікавою постає й розгалуженість поглядів на категорію зв'язності дискурсу і тексту. Протягом довгого часу нею опікувались чимало дослідників, як-от Р. Бонграндом, Н.С. Валгіна, О.П. Воробйова, І.Р. Гальперін, В. Дресслер, К. Кожевніков, В.А. Лукін, О. Потєбня, О. Селіванова, З.Я. Тураєва, І. Фігуровський, М. Холлідей та багатьох інших. Недостатньо розглянуті й проблеми визначення категорій когерентності і когезії у сфері юридичного мовлення. Проблеми зв'язності (когезії та когерентності) дискурсу і пов'язаних з ним текстів є *актуальним*, оскільки мають допомогти в дослідженнях, що стосуються мовних механізмів інституційно-правового дискурсу.

Об'єктом дослідження виступають категорії когезії та когерентності.

Предметом дослідження є категорії когезії та когерентності в інституційно-правовому дискурсі

Метою розвідки є виділення типів когерентності та когезії в інституційно-правовому дискурсі.

Мета передбачає вирішення таких *завдань*: 1) розмежувати поняття когезії та когерентності; 2) розглянути погляди вчених на вивчення феноменів когезії та когерентності; 3) визначити особливості реалізації категорій когезії та когерентності як засобів вираження цілісності інституційно-правового дискурсу; 4) виявити типи когерентності й описати засоби її вираження в інституційно-правовому дискурсі; 5) виявити типи когезії та описати засоби їхнього вираження в інституційно-правовому дискурсі.

Як відомо, у динамічному процесі реалізації дискурсу залежно від лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників виникає певна кількість статичних елементів – текстів. Найпоширенішою та генетично первинною виступає концепція, в якій акцент припадає на результативно-статичний аспект тексту. Він, у цьому разі, розглядається як інформація, що не спирається на суб'єкт відправника, носія, зафіксована у вигляді послідовності об'єднаних смисловим зв'язком висловлень. Це та єдина форма, в якій мова постає для конкретного вивчення дослідником. Виходячи з того, що дискурс є багатоплановим утворенням, його кінцевий результат у вигляді тексту проявляє всі властиві йому характерні риси. Погляди на поняття текст і дискурс не виключають, а швидше доповнюють один одного, бо уявлення про процес породження та розуміння тексту не можливий без опори на комунікативну ситуацію. Текст має набір постійних і змінних ознак. Постійні ознаки носять характер категорій, що з погляду філософії є «максимально широким поняттям, в якому відображено найбільш загальні й суттєві ознаки, зв'язки і відношення предметів, явищ об'єктивного світу» [Кондаков 1975: 240].

Німецький лінгвіст Вальтер Отто розробив класифікацію типів текстів в юридичному дискурсі і виділив три основні підтипи, як-от: законодавчий дискурс – до лав якого було зараховано всі тексти, що створюються і затверджуються законодавчими органами; судовий дискурс – завдяки якому офіційно здійснюється судовий процес; адміністративний дискурс – у межах якого відбувається офіційне спілкування в процесі здійснення службової діяльності будь-якою державною або недержавною установою [Otto 1981].

На нашу думку, такий розподіл не дає повної картини щодо поширення юридичного дискурсу. Не розглянуто підтипи, які не можливо зарахувати до вищезазначених, отже, є потреба виділити їх окремо. Це науково-юридичний – підтип юридичного дискурсу, в якому мовні засоби підпорядковуються меті наукового

спілкування, виражаються в логічно пов'язаних, формалізованих поняттях, категоріях, наукових конструкціях (в окремий підтип виділяє тексти юридичної освіти, наприклад, Д. Буссе [1970: 74]). Наступний підтип – юридико-публіцистичний, що обслуговує засоби масової інформації і, крім рис, притаманних юридичному мовленню, вміщує всі ознаки публіцистичних текстів. Таким чином, підтипи, класифіковані В. Отто, можна об'єднати в інституційно-правовий дискурс, який обслуговує виключно потреби інституту права. Типовими для інституційно-правового дискурсу є чітко сформульовані, логічно викладені висловлювання. Він відрізняється граничною раціональністю в будові синтаксичних конструкцій, яким притаманна стислість, точність і стандартизованість.

На основі аналізу та зіставлення типологій І.Р. Гальперіна, О.В. Михайлової, Р.-А. де Богранда, В. Дресслера [Гальперин 1981; Михайлова 1997; Р.-А. де Богранд, В. Дресслер 1981] було виділено такі категорії тексту і дискурсу: інформативність, інтертекстуальність, когерентність, когезія, цілісність, завершеність членованість, континуум, модальність, інтеграція, ретроспекція і перспекція, ситуативність.

Когерентність належить до засобів, що виражають цілісність на глобальному рівні інституційно-правового дискурсу. А цілісність – це універсальна ознака, що забезпечує об'єкту можливість зберігати свої специфічні риси під час взаємодії з іншими об'єктами [Коновалова М.В. 2008]. Когерентність, у такому разі, забезпечує семантико-тематичну інтеграцію елементів структури дискурсу. Вона є дискурсивною категорією, що співвідноситься зі змістовою зв'язністю тексту і охоплює формально-граматичні й прагматичні аспекти смислового та діяльнісного зв'язку дискурсу [Макаров 2003: 22-24]. «...дискурсивна когеренція – базується на зумовленості кожного наступного дискурсивного ходу попереднім і виражається в специфічних граматичних, тематичних і комунікативно-функціональних відношеннях між ними» [Серажим 2002: 300].

У науковій літературі часто зіставляються та приставляються такі поняття, як когезія та когерентність. Набула поширення навіть теорія, згідно з якою ці терміни є синонімічними [Николаева 1978: 24]. Разом із тим, дефініція когезії дає можливість вважати, що йдеться про зв'язок окремих елементів тексту, не менших за речення, а когерентність розглядається як властивість тексту загалом. До формальних засобів зв'язку відносять анафоричну та катафоричну субституцію, сполучники, частки, видо-часову та модальну структури

предикатів, порядок слів [Дресслер 1978: 56], а також повторну номінацію [Лингвистический 1990: 15], імплікацію [Арнольд 1983: 3], зв'язок речень за допомогою сполучників, особливо сполучникових парентез [Биренбаум 1987: 31], що характерний переважно для юридичних текстів. На відміну від когезії, що охоплює формально-граматичні аспекти зв'язності дискурсу, когерентність включає й семантико-прагматичні аспекти його зв'язності. Отже, когезію розуміємо як цілісність тексту, що виражається в логіко-семантичній, граматичній співвіднесеності і взаємозв'язку речень, з яких складається текст. Натомість когерентність виявляє схожість рис текстів одного окремого дискурсу на змістовому рівні і, таким чином, доводить їхню цілісність у межах дискурсу. «Когезія і когерентність пов'язані, хоча в літературі непоодинокими є випадки свідомого порушення когерентності при збереженні когезії» [Загнітко 2007: 133].

На нашу думку, когерентність як категорія інституційно-правового дискурсу є універсальною властивістю, що притаманна як текстовій, так і дискурсивній реальності. Категорія когерентності – це здатність дискурсу встановлювати формально-граматичні й семантико-прагматичні зв'язки між структурами знань, наявних у різних типах юридичних текстів. Когерентність залежить від багатьох чинників, одним з яких є тип соціуму як сукупного суб'єкта мовного спілкування. Поняття «соціум» включає в себе його однорідність, статусно-рольову структуру, тип діяльності й соціального інституту, ступінь формальності, фіксованість теми і попередньої підготовки, способи зміни комунікативних ролей та ін. [Макаров 2003:123-124].

Аналіз зв'язків у текстах, що належать інституційно-правовому дискурсу, дозволив виділити такі типи когерентності:

Іконічна когерентність. Ч.С. Пірс [2000: 292-293] зазначав, що відношення між іконічним знаком та об'єктом – це відношення подібності. Інституційно-правовий дискурс виявляє подібність структури текстів, що належать до різних типів, наприклад, тексти законів, коментарів до законів, судових вироків, подібні за композиційною структурою, що зумовлено прагматичною установкою авторів, які використовують закон у ракурсі конкретної ситуації або розкривають, інтерпретують правову норму. Об'єднувальним чинником виступає наявність графічних і семантичних маркерів, які обмежують частини тексту, а саме: номери параграфів, багаторівнева нумерація в законах, клішовані вирази типу «цей коментар базується на статті...», «згідно зі статтею закону...».

При цьому автори похідних текстів (коментарів, судових документів) свідомо використовують композицію й архітектуру закону й прилаштовують її до потреб власної прагматики. Саме в процесі запозичення відбувається встановлення іконічних когерентних зв'язків, які характеризуються одновекторністю відносно текстів законів, пор.: «Батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток» (Сімейний кодекс України ст.150, п.2); «Згідно зі статтею 150 Сімейного кодексу України, батьки зобов'язані дбати про здоров'я дитини, його фізичний, духовний та моральний розвиток» (З залу суду).

Доказова когерентність. Виявляє наявність когерентних зв'язків, на яких ґрунтується процедура юридичної інтерпретації, за допомогою якої можна встановити істину з погляду права.

Аналіз інституційно-правового дискурсу виявив різноманітні мовні засоби, що підкреслюють необхідність його розгляду відносно певної правової норми, пор.: найменування об'єкта інтерпретації в субстантивній формі «...істотні умови запозичення - розмір запозичення, розмір основної суми боргу, відсотки за запозичення, а також строки їх сплати» (Про затвердження Порядку здійснення запозичень до місцевих бюджетів); використання предметно-атрибутивних форм «Департамент валютного регулювання листом від 25.03.2004 N 13-135/1486 проінформував банки про можливі *протизаконні* операції в Україні з дорожніми чеками, що належать швейцарській банківській групі...» (Лист від 08.04.2004 р. № 13-135/1758) і т. ін.

Тематична когерентність. Цей тип когерентності виділяє М. А. Макаров [2003:125], зауважуючи, що він формується навколо глобальної теми або теми мовця. В інституційно-правовому дискурсі тематична когерентність реалізується за допомогою різноманітних смислових зв'язків (експліцитна та імпліцитна рекурентність, оказіональна синонімія, використання однокореневих слів тощо), це свідчить про те, що, об'єднуючи глобальну тему й тему окремої правової норми, використовуються прийоми, специфічні для даного типу дискурсу. Так, наявність переважно послідовного когерентного зв'язку свідчить про ієрархічність відносин між правовими нормами, пор.: «Цей Порядок регламентує організаційні взаємовідносини між органами Державного казначейства, розпорядниками, одержувачами бюджетних коштів та іншими клієнтами Державного казначейства України. Регулюється також розподіл обов'язків та відповідальності між ними в процесі виконання Державного бюджету України за

видатками за умови функціонування внутрішньої платіжної системи» (Порядок виконання державного бюджету за видатками за умови функціонування внутрішньої платіжної системи від 10.08.2001 №140). Зв'язок речень у тексті досягається шляхом імпліцитного насичення фразової валентності, що забезпечується маркером «між ними», антецедентом якого є речення: «Цей Порядок регламентує організаційні взаємовідносини між органами Державного казначейства, розпорядниками, одержувачами бюджетних коштів та іншими клієнтами Державного казначейства України».

Інтерпретаційна когерентність. Передбачає логічну операцію, що розкриває зміст повідомлюваного. В інституційно-правовому дискурсі інтерпретаційна когерентність полягає в тлумаченні правової норми. Тлумачення відбувається за допомогою дієслів з семантикою розуміння, використання, конкретизації тощо, пор: «Жовтневий районний суд м. Маріуполя доводить до Вашого відома, що у випадку порушення Ваших прав і законних інтересів, Ви можете звернутися із заявою до суду в порядку цивільного судочинства з урахуванням правил про підсудність, передбачених ст.ст. 24-32 Цивільно-процесуального кодексу України» (З залу суду).

Зв'язність тексту, зазвичай, аналізують на лексико-семантичному, синтаксичному і морфологічному рівнях. Аналіз довів, що в інституційно-правовому дискурсі (зокрема, у законодавстві) переважає тавтологічна когезія, тобто повторення в кожній наступній фразі одного й того ж іменника, пор.: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» (ст. 3 Конституції України).

Для законодавчих текстів не характерна компресивність, не використовуються вказівні засоби вторинної номінації, що в інших текстах виконують функцію засобів формальної регресивної когезії і збільшують щільність інформації.

Під час судового процесу, в усному діалогічному мовленні, явища когезії представлені ширше. Контекстні повтори ґрунтуються на відтворенні інформації, наявної в попередньому реченні пор.:

Суддя: Чим Ви можете підтвердити факт будівництва шлакоблочної будівлі?

Відповідач: Чим ми можемо підтвердити?

Суддя: Так. Документи у Вас є?

Відповідач: Можемо підтвердити. Після останньої прокурорської перевірки документи були направлені до райвідділу (З залу суду).

Ситуативні заміщення будуються на використанні дейктичних елементів, наприклад, займенників, пор.:

Суддя: Я питаю, чим Ви можете підтвердити технічний стан на момент закінчення будівлі?

Відповідач: Технічний стан?

*Суддя: На **той** момент, не зараз (Із залу суду).*

З допомогою вказівного займенника «той» мовець відсилає слухачів у певний момент часу. До формальних когезійних засобів належать сполучники, частки, порядок слів. Формальні засоби забезпечують, в основному, локальний зв'язок, тобто зв'язок між сусідніми висловлюваннями.

Формат статті не дає можливості розглянути всі прояви категорій когезії та когерентності, наявні в інституційно-правовому дискурсі. У перспективі доцільно простежити дискурсивно-кількісні вияви когезії та когерентності в інституційно-правовому дискурсі для виявлення характерних рис, що виділяють цей тип дискурсу у загальному комунікативному просторі. Цікавим вбачається аналіз взаємозалежності досліджуваних категорій. Розвідки в цьому напрямку ведуться і будуть представлені в наступних роботах.

Отже, проведена розвідка засвідчила багатогранність і багатоаспектність порушеного питання. Дослідження категорії когезії та характеру її проявів прямо пов'язується з аналізом контексту. Когезія визначає вибір мовних засобів людиною, подає альтернативні форми реалізації значення слова, пояснює можливості різного вибору мовних когезійних засобів у системі, а також залежність від певних психологічних, географічних, етнографічних особливостей існування суб'єкта. Категорія когерентності, у свою чергу, будує відношення тематичної процедурної, формальної залежності між текстами інституційно-правового дискурсу що є засобом збільшення щільності дискурсивної структури. Щільна організація інституційно-правового дискурсу зумовлюється наявністю декількох типів когерентності. Формальна зв'язність тексту співвідноситься зі змістовою зв'язністю, що є своєрідним уточненням категорій інформативності та цілісності тексту.

References:

1. Арнольд 1983: Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста [Текст] / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текстов в языковом вузе: (Методика исслед.) Межву. сб. научн. тр. – Л.: Изд-во ЛГПИ. – 1983. – С. 3-14. – Библиогр. : с. 97
2. Биренбаум 1987: Биренбаум Я.Г. Роль союзных парентез в организации текста [Текст] / Я.Г. Биренбаум // Межуровневая организация текста в естественном языке: Межвуз.сб.науч.тр. – Челябинск, 1987. – С. 28-35 – Библиогр.: с. 122
3. Богранд, Дресслер 1981: Богранд де Р.-А, Дресслер В. У. Введение в лингвистику текста [Текст]/ Р.-А Богранд де, В. У. Дресслер – М., Наука – 1981. – 160 с.
4. Гальперин 1981: Гальперин, И.Р. Текст как объект лингвистического исследования [Текст] / И.Р. Гальперин – М.: Наука, 1981. – 137 с. – Библиогр.: с. 136-138. – 1500 пр. – ISBN 987-5-484-00618-2
5. Дресслер 1978: Дресслер В. Синтаксис текста [Текст] / В. Дресслер // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып 8. – М.: Изд-во иностр. лит-ры. – 1978. – С. 111-137. – Библиогр.: с. 471-477
6. Загнітко 2007: Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум. Науково-навчальний посібник. [Текст] / А.П. Загнітко. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007.– 313 с. – Библиогр. с.260-288. – 300 пр. – ISBN 978-966-374-244-1
7. Кондаков 2012: Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник.[Текст] / Н.И. Кондаков – М.: Книга по Требованию, 2012. – 721 с. — Библиогр.: с. 714-717. – 500 пр. – ISBN 978-5-458-23268-5
8. Коновалова 2008: Коновалова М.В. Глобальные категории когерентности и интертекстуальности в юридическом дискурсе [Текст]: автореф. дис... канд. филол. наук:10.02.19 / Челябинский гос.ун-т. – Челябинск, 2008 – 25 с.
9. Кравченко, С. Крылов, И. Уровневая интерпретация [Электронный ресурс] / С. Кравченко И. Крылов // [http:// www. i-u.ru/biblio/download.aspx?3193](http://www.i-u.ru/biblio/download.aspx?3193)
10. Лингвистический 1990: Лингвистический энциклопедический словарь [Текст]. – М.: “Советская энциклопедия”, 1990 – 688 с. – 15000 пр. – ISBN 5-85270-031-2
11. Макаров 2003: Макаров, М.Л. Основы теории дискурса [Текст]. / М.Л. Макаров. –М.:ИТДГК «Гнозис», 2003. - 280 с. – Библиогр с. 247-278. –2500 пр. – ISBN 5-94244-005-0
12. Михайлова 1997: Михайлова, Е. В. Конститутивные признаки научного дискурса [Текст]. / Е. В. Михайлова // Языковая личность: проблемы обозначения и понимания: Тез. докл. науч. конф. Волгоград 5-7 февраля 1997 г. Волгоград: Перемена. – 1997. - С. 95-96. – Библиогр. с. 139-141:
13. Николаева 1978: Николаева Т.М. Краткий словарь терминов лингвистики текста [Текст]. / Т.М. Николаева // Новое в зарубежной лингвистике. Вып.8. Лингвистика текста. – М.: Прогресс, 1978. – 196 с. – Библиогр.: с. 471-477
14. Пирс 2000: Пирс Ч. С. Начала прагматизма: В 2-х т – СПб: Лаборатория

- метафизических исследований философского факультета СПбУ; «Алтай», 2000. Вып.12. – С. 182-218.– Бібліогр.: с. 336-339
15. Серажим 2002: Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія архітектоніка, варіативність Монографія [Текст] / К.С. Серажим. – Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 392 с. –Бібліогр. с. 376-182. – ISBN 966-594-180-1
16. Папина 2002: Папина, А.Ф. Текст: его единицы и глобальные категории : Учеб. Для студентов журналистов и филологов [Текст]. / А.Ф. Папина.- М.: УРСС, 2002. - 368с. – Бібліогр.: 357-364. – ISBN: 5-354-00062-9
17. Buyssens 1970: Buyssens E. La communication et l'articulation linguistique – Bruxelles: Presses Universitaires, 1970. – 175 p.
18. Otto 1981: Otto, W. Die Paradoxie einer Fachsprache Text. / Walter Otto // Der öffentliche Sprachgebrauch. Stuttgart: Klett-Cotta, 1981.- P. 44-57

Transliteration of References:

1. Arnold 1983: Arnold Y.V. Status ymplykatsyy v systeme teksta [Tekst] / Y.V. Arnold // Ynterpretatsiya khudozhestvennoho tekstov v yazykov vuze: (Metodyka yssled.) Mezhu. sb. nauchn. tr. – L.: Yzd-vo LHPY. – 1983. – С. 3-14. – Bibliohr.: s. 97
2. Byrenbaum 1987: Byrenbaum Ya.H. Rol soyuznykh parentez v orhanyzatsyy teksta [Tekst] / Ya.H. Byrenbaum // Mezhuovnevaia orhanyzatsiya teksta v estestvennom yazyke: Mezhu. sb. nauchn. tr. – Cheliabynsk, 1987. – S. 28-35 – Bibliohr.: s. 122
3. Bohrand, Dressler 1981: Bohrand de R.-A, Dressler V. U. Vvedeniye v lynchvystyku teksta [Tekst]/ R.-A Bohrand de, V. U. Dressler – M., Nauka – 1981. – 160 s.
4. Halperyn 1981: Halperyn, Y.R. Tekst kak obyekt lingvisticheskogo yssledovaniya [Tekst] / Y.R. Halperyn – M.: Nauka, 1981. – 137 s. – Bibliohr.: c. 136-138. – 1500 pr. – ISBN 987-5-484-00618-2
5. Dressler 1978: Dressler V. Syntaksys teksta [Tekst] / V. Dressler // Novoe v zarubezhnoi lynchvystyke. – Вып 8. – М.: Yzd-vo ynostr. lyt-ry. – 1978. – S. 111-137. – Bibliohr.: s. 471-477
6. Zahnitko 2007: Zahnitko A.P. Lychvistyka tekstu: Teoriia i praktykum. Naukovonavchalnyi posibnyk. [Tekst] / A.P. Zahnitko. – Donetsk: TOV «Iuho-Vostok, Ltd», 2007.– 313 s. – Bibliohr. s.260-288. – 300 pr. – ISBN 978-966-374-244-1
7. Kondakov 2012: Kondakov N.Y. Lohycheskyi slovar-spravochnik.[Tekst] / N.Y. Kondakov – M.: Knyha po Trebovaniyu, 2012. – 721 s. — Bibliohr.: s. 714-717. – 500 pr. – ISBN 978-5-458-23268-5
8. Konovalova 2008: Konovalova M.V. Globalnyye katehoryy koherentnosti y yntertekstualnosti v yurydycheskom dyskurse [Tekst]: avtoref. dys... kand. fylol. nauk:10.02.19 / Cheliabynskiyi hos.un-t. – Cheliabynsk, 2008 – 25 s.
9. Kravchenko, S. Krylov, Y. Urovnevaia ynterpretatsiya [Elektronnyi resurs] / S. Kravchenko Y. Krylov // [http:// www. i-u.ru/biblio/download.aspx?3193](http://www.i-u.ru/biblio/download.aspx?3193)

10. Lynhvystycheskyi 1990: Lynhvystycheskyi entsyklopedicheskiy slovar [Tekst]. – M.: “Sovetskaia entsyklopediya”, 1990 – 688 s. – 15000 pr. – ISBN 5-85270-031-2
11. Makarov 2003: Makarov, M.L. Osnovy teoryy dyskursa [Tekst]. / M.L. Makarov. –M.:YTDHK «Hnozy», 2003. – 280 s. – Byblyohr s. 247-278. –2500 pr. – ISBN 5-94244-005-0
12. Mykhailova 1997: Mykhailova, E. V. Konstitutivnyye pryznaky nauchnoho dyskursu [Tekst]. / E. V. Mykhailova // Yazykovaya lychnost: problemy oboznacheniya y ponymaniya: Tez. dokl. nauch. konf. Volhohrad 5-7 fevralia 1997 h. Volhohrad: Peremena. – 1997. – S. 95-96. – Bibliohr. s. 139-141:
13. Nykolaeva 1978: Nykolaeva T.M. Kratkyi slovar termynov lynhvystyky teksta [Tekst]. / T.M. Nykolaeva // Novoe v zarubezhnoi lynhvystyke. Vyp.8. Lynhvystyka teksta. – M.: Prohress, 1978. – 196 s. – Bibliohr.: s. 471-477
14. Pyrs 2000: Pyrs Ch. S. Nachala prahmatyzma: V 2-kh t – SPb: Laboratoryia metafyzycheskykh yssledovanyi fylosofskoho fakulteta SPbU; «Altai», 2000. Vyp.12. – S. 182-218.– Bibliohr.: s. 336-339
15. Serazhym 2002: Serazhym K.S. Dyskurs yak sotsiolinhvalne yavvyshche: metodolohiia arkhitektonika, variatyvnist Monohrafiia [Tekst] / K.S. Serazhym. – Kyiv. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka. — K., 2002. — 392 s. –Bibliohr. s. 376-182. – ISBN 966 -594-180-1
16. Papyna 2002: Papyna, A.F. Tekst: eho edinity y globalnye katehoryy : Ucheb. Dlia studentov zhurnalystov y fylolohov [Tekst]. / A.F. Papyna.- M.: URSS, 2002. – 368s. – Bibliohr.: 357-364. – ISBN: 5-354-00062-9
17. Buyssens 1970: Buyssens E. La communicaton et larticulation linguistique – Bruxelles: Presses Universitaires , 1970. – 175 p.
18. Otto 1981: Otto, W. Die Paradoxie einer Fachsprache Text. / Walter Otto // Der öffentliche Sprachgebrauch. Stuttgart: Klett-Cotta, 1981.- P. 44-57

The Author

Ponomariova Liudmyla,
PhD (Philology),
Associate Professor,
Department of Ukrainian Language
and Slavic Philology,
SHEI “Pryazowskyi State Technical University”,
Mariupol, Ukraine
E-mail: ludmila.ponomaryova@gmail.com

Abstracts

PONOMAROVA LIUDMYLA. **Znaczniki łączności tekstowej w instytucjonalnym dyskursie prawnym.** *Analizowane kategorie kohezji i koherencji w instytucjonalnym dyskursie prawnym. Uważane różne podejścia do badania zjawisk kohezji i koherencji, rozdzielane koncepcje kohezji i koherencji. Wyróżniają się i są uważane rodzaje kohezji i koherencji w instytucjonalnym dyskursie prawnym.*

Słowa kluczowe: markery, dyskurs, tekst, kohezja, koherencja, kategoria.

ПОНОМАРЬОВА ЛЮДМИЛА. **Маркери зв'язаності тексту в інституційно-правового дискурсі.** *Проаналізовано категорії когезії і когерентності в інституційно-правовий дискурсі. Розглядаються різні підходи до вивчення феноменів когезії і когерентності, розмежовуються поняття когезії і когерентності. Виділяються і розглядаються типи когезії і когерентності в інституційно-правовий дискурсі.*

Ключові слова: маркери, дискурс, текст, когезія, когерентність, категорія.

ПОНОМАРЕВА ЛЮДМИЛА. **Маркеры связанности текста в институционно-правовом дискурсе.** *Проанализированы категории когезии и когерентности в институционно-правовом дискурсе. Рассматриваются различные подходы к изучению феноменов когезии и когерентности, разграничиваются понятия когезии и когерентности. Выделяются и рассматриваются типы когезии и когерентности в институционно-правовом дискурсе.*

Ключевые слова: маркеры, дискурс, текст, когезия, когерентность, категория.

PONOMARIOVA LIUDMYLA. **Text connectivity markers in institutional legal discourse.** *Analyzed categories of cohesion and coherence in institutional legal discourse. Considered different approaches to study phenomena of cohesion and coherence, differentiated concepts of cohesion and coherence. Allocated and described the types of cohesion and coherence in institutional legal discourse.*

Keywords: markers, discourse, text, cohesion, coherence, category.